

Openbaar Ministerie

College van Procureurs-Generaal

Voorzitter

Door Reg. DSC kopie gezonden

naam

D. de Vries

Postbus 20305 2500 EH Den Haag

Aan Minister van Justitie
De heer dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH 's GRAVENHAGE

Ministerie van Justitie
Bijzondere Divisie/OAB/AL-OD

Dossier

Datum 12 MAART 2010

Nummer

Ambt

Prins Clauslaan 16

2595 AJ Den Haag

Telefoon +31 (0)70 339 96 00

telefax +31 (0)70 339 98 51

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

Handhavingsbeleid

11 maart 2010

Advies conceptwetsvoorstel opheffen van samenloop m.b.t.
het tijdelijk verlaten van de inrichting

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden. Wilt u
slechts één zaak in uw brief
behandelen

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 7 december 2009 heeft u het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over een conceptvoorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht, de Penitentiaire beginselenwet en de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen, in verband met het opheffen van de samenloop van regelingen inzake het tijdelijk verlaten van de inrichting tijdens de voorlopige hechtenis en een wijziging van het Wetboek van Strafvordering waarmee wordt beoogd de schorsing van de voorlopige hechtenis van een ongewenst verklaarde vreemdeling uit te sluiten. Het College heeft met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel en is gaarne bereid hierover te adviseren. Na een algemene paragraaf zal het College de onderscheiden onderdelen van het wetsvoorstel bespreken.

Algemeen

De aanleiding voor dit wetsvoorstel is de uiterst ongelukkige gang van zaken rond de schorsing van de voorlopige hechtenis van Saban B., een in eerste aanleg voor ernstige strafbare feiten veroordeelde persoon. Het College zal op deze plaats niet opnieuw de feitelijke gang van zaken rondom dit voorval beschrijven. Dat is reeds adequaat

M. J. / D. de Vries

S
18/3

19/03

LDW

gebeurd in uw brief van 22 september 2009 aan de Tweede Kamer¹. In het daarop volgende debat is een wijziging van artikel 80 Wetboek van Strafvordering aangekondigd. Met deze wijziging wordt beoogd een ongewenste samenloop op te heffen die zou bestaan tussen de strafvorderlijke schorsing van de voorlopige hechtenis en het tijdelijk verlaten van de inrichting als gevolg van een toestemming van de directeur. Tevens dient deze wetswijziging te bewerkstelligen dat de schorsing van de voorlopige hechtenis van een ongewenst verklaarde vreemdeling onmogelijk wordt gemaakt. In de brief van 29 oktober 2009 van de Minister van Justitie aan de Tweede Kamer worden de contouren geschetst van een voorstel tot aanpassing van de wetgeving².

In deze brief wordt tevens ingegaan op evaluaties van de gebeurtenissen rondom de schorsing van Saban B. die zijn uitgevoerd door de Raad voor de rechtspraak en het openbaar ministerie. Deze evaluaties hebben veel aanbevelingen opgeleverd die op dit moment al zijn geïmplementeerd of waaraan wordt gewerkt. Het College wijst er op dat de Raad voor de rechtspraak een checklist heeft ontwikkeld en in overleg met het Landelijk Overleg van Voorzitters van Strafssectoren werkt aan een verheldering van procedures en het verbeteren van de motivering van raadkamerbeslissingen. Het College heeft de aanbevelingen van rapporteur Steenhuis aangaande het openbaar ministerie onderschreven. Voorts is het openbaar ministerie druk bezig om aan de versterking van de relatie tussen de eerste en tweede lijn nader invulling te geven.

Uit geen van de evaluaties is echter naar voren gekomen dat de bestaande wetgeving voor wat betreft de schorsing van de voorlopige hechtenis een probleem vormt. Zowel in de hiervoor genoemde brief, als in de memorie van toelichting op het onderhavige wetsvoorstel, wordt gesteld dat uit het verloop van de zaak Saban B. duidelijk is geworden dat aanpassing van wetgeving op korte termijn noodzakelijk is. Het College constateert echter, met name waar het gaat over het onderdeel van het wetsvoorstel dat beoogt de samenloop van regelingen met betrekking tot de tijdelijke onderbreking van de tenuitvoerlegging op te heffen, dat de noodzaak voor deze wetswijziging wel wordt gesteld, maar niet nader wordt onderbouwd. Er wordt niet duidelijk gemaakt wat de relatie is tussen het geconstateerde probleem, zijnde de ongewenste samenloop van regelingen, en de aanleiding voor het wetsvoorstel, het verloop van de zaak Saban B. De vraag dringt zich op voor welk probleem een oplossing wordt gezocht. Dat geldt temeer omdat, zoals in de hiervoor genoemde brief aan de Tweede Kamer terecht wordt opgemerkt, ook een wetswijziging geen garantie is dat in alle gevallen kan worden voorkomen dat er fouten worden gemaakt of discutabele beslissingen worden genomen. Het College adviseert derhalve om nut en noodzaak van het wetsvoorstel in

¹ Tweede Kamer, 2009-2010, 32 143, nr. 6

² Tweede Kamer, 2009-2010, 32 143, nr. 7

de memorie van toelichting nader te motiveren.

Samenloop regeling tijdelijk onderbreken van de voorlopige hechtenis

De schorsing van de voorlopige hechtenis is in 1926 in het Wetboek van Strafvordering geïntroduceerd. Daarbij heeft de wetgever gedacht aan een schorsing voor onbepaalde tijd, al is dit niet expliciet in de wet neergelegd³. In de memorie van toelichting wordt terecht aangegeven dat de schorsingsbevoegdheid (voor bepaalde tijd) van oudsher ook is gebruikt voor een tijdelijke onderbreking van de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis, teneinde voorlopig gehechten tegemoet te komen die slechts een korte onderbreking van hun detentie verlangden voor persoonlijke omstandigheden, veelal van dringende humanitaire aard. Maar de tegemoetkoming aan voorlopig gehechten is slechts één kant van de medaille.

De schorsing van de voorlopige hechtenis voor bepaalde tijd onder voorwaarden heeft zich in de rechtspraak tevens ontwikkeld tot een instrument dat mede wordt ingezet in het kader van de resocialisatie, teneinde de verdachte al in een zo vroeg mogelijk stadium voor te bereiden op de terugkeer in de samenleving. Uiteraard met inachtneming van de strafvorderlijke belangen. De voorlopige hechtenis wordt bijvoorbeeld door de rechter voor bepaalde tijd geschorst zodat de verdachte een opleiding kan volgen, of de verdachte wordt in de gelegenheid gesteld voorbereidingen te treffen voor zijn terugkeer in de maatschappij. Daarbij kan worden gedacht aan een ambulante of klinische behandeling, het zorgen voor geschikte huisvesting (begeleid wonen) of de verzorging van kinderen. In deze gevallen wordt de voorlopige hechtenis voor langere bepaalde tijd geschorst, bijvoorbeeld tot aan de zitting. Het mes snijdt zo aan twee kanten. Enerzijds krijgt de verdachte op deze wijze de gelegenheid aan de rechter te laten zien dat het hem ernst is met zijn voornemen geen strafbare feiten meer te plegen. Anderzijds heeft de maatschappij er voordeel bij omdat de verdachte met dwang en drang in de goede richting wordt geduwd en de kans op recidive vermindert.

Het College heeft stellig de indruk dat het wetsvoorstel te veel is opgesteld voor die zware gevallen, waarin het tijdelijk schorsen van de voorlopige hechtenis als onwenselijk wordt ervaren. Maar in deze gevallen wordt in de praktijk, een enkele - soms ongelukkige - uitzondering daargelaten, de voorlopige hechtenis niet geschorst. In de memorie van toelichting wordt echter geen aandacht besteed aan de vele gevallen waarin de voorlopige hechtenis wel op goede gronden door de rechter voor bepaalde tijd wordt geschorst. Daardoor slaat de weegschaal te ver door naar de repressieve kant.

³ Zie Tekst & Commentaar Strafvordering, achtste druk, p. 301, aantekening 1 van de inleidende opmerkingen bij de artikelen 80 tot en met 88 Sv.

Dit geldt temeer waar het gaat om jeugdigen. Ingevolge artikel 37, onderdeel b, van het Verdrag inzake de rechten van het kind mag de voorlopige hechtenis slechts als uiterste noodzaak worden toegepast en voor de korst mogelijke passende duur. Nederland is er internationaal al meerdere keren op aangesproken dat kinderen te snel en te lang in voorlopige hechtenis worden genomen. Uiterste terughoudendheid bij het toepassen van voorlopige hechtenis bij jeugdigen is dus geboden. In dit verband kan er op worden gewezen dat de meest voorkomende reden voor schorsing voor bepaalde tijd van de voorlopige hechtenis bij jeugdigen is het naar school gaan en het afleggen van examens. Het College meent dat het een verkeerde ontwikkeling is indien in de toekomst de directeur van de inrichting en niet meer de kinderrechter daarover kan beslissen. Immers, het is de strafrechter en niet de directeur van de inrichting die beschikt over het strafdossier. Het is dus de strafrechter die, waar het gaat om de persoon van de jeugdige verdachte, beter in staat is om een beslissing te nemen over de noodzaak verlop te verlenen in het kader van scholing, werk of opvoeding. Voorts wijst het College er op dat de strafrechter ingevolge artikel 493 Sv bij het bevelen van de voorlopige hechtenis steeds dient na te gaan of een schorsing aan de orde is. Deze bevoegdheid wordt te veel ingeperkt door de voorgestelde wijziging.

Uitwerking van het opheffen van de samenloop

De uitwerking van het onderdeel dat beoogt de samenloop van regelingen tegen te gaan roept vragen op. De huidige verhouding tussen enerzijds het directeursverlop⁴ en anderzijds de rechterlijke schorsingsbeslissing wordt geregeerd door het zesde lid van artikel 80 Sv. Kort gezegd komt deze bepaling hier op neer dat als het tijdelijk verlaten van de inrichting kan worden bewerkstelligd via het directeursverlop, dan moet de eerste actie van de voorlopig gehechte ook inderdaad een tot de directeur gericht verzoek zijn. Als het directeursverlop ingevolge de Regeling⁵ niet verleend zal kunnen worden, dan fungeert het schorsingsverzoek aan de rechter als vangnet⁶. De vraag is welke veranderingen het wetsvoorstel gaat brengen in deze verhouding.

Als het wetsvoorstel ongewijzigd in werking treedt komen het zesde en zevende lid van artikel 80 Sv, voor zover hier van belang, als volgt te luiden:

6. In de gevallen waarin verlop kan worden verleend op grond van het bepaalde

⁴ De directeur, of in sommige gevallen de selectiefunctionaris, beslist namens de Minister van Justitie. Vanwege de leesbaarheid van het advies wordt, gelet op de praktische uitvoering, gesproken over de beslissing van de directeur.

⁵ Regeling van de Minister van Justitie houdende vaststelling van de regels aangaande het tijdelijk verlaten van de inrichting bij wijze van verlop of strafonderbreking.

⁶ Vergelijk Hof Arnhem, 24 mei 2006, LJN AY7417 en Hof Arnhem 04 juli 2007, LJN BB3018

bij of krachtens de Penitentiaire beginselenwet, blijft deze paragraaf buiten toepassing.

7. Schorsing van de voorlopige hechtenis wordt niet bevolen (...) c. voor het tijdelijk verlaten van de inrichting alwaar de voorlopige hechtenis ten uitvoer wordt gelegd.

Onder het 'tijdelijk verlaten van de inrichting' wordt volgens de memorie van toelichting verstaan 'het geval dat vooraf vaststaat, dat betrokkene dient terug te keren in de inrichting voor een verdere tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis'. Dit is een schorsing voor bepaalde tijd.

Voor het toepassingsbereik van het zesde lid van artikel 80 Sv is het volgende van belang. Artikel 26 Pbw wordt gewijzigd. De ministeriële regeling aangaande het verlop wordt vervangen door een algemene maatregel van bestuur. In deze AMvB wordt onder andere geregeld, gelijk de huidige regeling, dat de directeur voorlopig gehechten kan toestaan wegens persoonlijke omstandigheden voor één dag de inrichting te verlaten, met dien verstande dat indien de benodigde reistijd dat niet toelaat, het incidenteel verlop in ieder geval de daarop volgende dag eindigt.

Het verschil met de huidige regeling is echter dat er aan wordt toegevoegd dat in zeer uitzonderlijke en humanitair dringende gevallen deze periode langer kan duren. Er wordt niet aangegeven hoelang de inrichting mag worden verlaten, maar indien de directeur zelf de termijn van het verlop kan bepalen wordt het toepassingsbereik van het zesde lid van artikel 80 Sv vrijwel onbeperkt uitgebreid. Immers, indien verlop kan worden verleend op grond van de Pbw is de rechter niet bevoegd de voorlopige hechtenis te schorsen.

Dat roept vervolgens de vraag op waarom aan het zevende lid een onderdeel c wordt toegevoegd, waarin het de rechter wordt verboden om de schorsing van de voorlopige hechtenis te bevelen voor het tijdelijk verlaten van de inrichting. Theoretisch is het nog mogelijk dat de rechter een bevoegdheid heeft als het tijdelijk verlaten van de inrichting zou dienen plaats te vinden vanwege andere dan 'persoonlijke omstandigheden', maar juist in de sfeer van de schorsing laat zich zoiets nauwelijks denken. Zowel een schorsing als het tijdelijk verlaten van de inrichting houden altijd verband met persoonlijke, humanitaire omstandigheden van de kant van de verdachte. Praktisch betekent het voorstel voor de AMvB dat in vrijwel alle gevallen de directeur, met uitsluiting van de rechter, bevoegd is te beslissen over het tijdelijk verlaten van de inrichting. Een verbod aan de rechter om de schorsing van de voorlopige hechtenis te bevelen voor het tijdelijk verlaten van de inrichting, zoals neergelegd in onderdeel c van het zevende lid, is dubbelop en daarmee overbodig geworden.

Mogelijk wordt in de AMvB wel een beperking aangebracht voor de duur van het tijdelijk verlop waarover de directeur kan beslissen. Bijvoorbeeld een verlop van een week, of tien dagen. Maar dan ontbreekt een bevoegde instantie die kan oordelen over

een eventueel noodzakelijk langer durend tijdelijk verlaten van de inrichting. De rechter mag ingevolge het voorgestelde lid 7, onderdeel c, geen schorsing bevelen voor het tijdelijk verlaten van de inrichting en de bevoegdheid van directeur zou zijn beperkt tot, als het hiervoor genoemde voorbeeld wordt gevolgd, een verlof van ten hoogste een week of tien dagen. Dit acht het College een onwenselijke situatie.

Alles afwegende is het College van oordeel dat de bestaande wettelijke regeling voor verbetering vatbaar is, maar dat het voorliggende wetsvoorstel daarop niet het antwoord is.

Het College is het eens met de doelstelling van dit onderdeel van het wetsvoorstel. Deze doelstelling is het voorkomen dat een gedetineerde, wiens verzoek aan de directeur om de inrichting wegens persoonlijke omstandigheden tijdelijk te verlaten is afgewezen, door zijn verzoek iets anders in te richten de rechter kan verzoeken de voorlopige hechtenis te schorsen. Er wordt bijvoorbeeld verlof voor drie dagen gevraagd, waar de directeur op grond van de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting bij wijze van verlof of strafonderbreking slechts mag oordelen over een verlof van één dag (plus reisdag). In deze gevallen wordt de strafrechter in zekere zin oneigenlijk als hogerberoepsinstantie benaderd. Oneigenlijk, omdat de gedetineerde tegen een beslissing van de directeur om het verlof te weigeren zijn beklag kan doen bij de beklagcommissie van de aan die inrichting verbonden Commissie van Toezicht. En tegen de uitspraak van de beklagcommissie kan de gedetineerde beroep instellen bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Over de vraag of deze rechtsgang als voldoende moet worden beschouwd zal het College later nog een opmerking maken.

Ziet het College het goed, dan worden de problemen met betrekking tot de samenloop van de regelingen veroorzaakt doordat in artikel 80 Sv niet het doel van de schorsing wordt benoemd, maar slechts de voorwaarden en beperkingen om tot de schorsing te komen. Voor de directeur is de bevoegdheid tot het verlenen van toestemming voor het verlaten van de inrichting wel uitgewerkt, namelijk in de artikelen 21 e.v. van de Regeling. De regel is: incidenteel verlof kan door de directeur worden verleend voor het bijwonen van gebeurtenissen in de persoonlijke sfeer van de gedetineerde, waarbij zijn aanwezigheid noodzakelijk is. De enige formele beperking is de tijdsduur van het tijdelijk verlaten van de inrichting: het incidenteel verlof eindigt op de dag waarop het is aangevangen. De directeur kan dus slechts verlof verlenen voor één dag (plus reisdag). Aangezien de schorsing door de rechter niet is gebonden aan een voorgeschreven doel, kan de gedetineerde vervolgens de rechter verzoeken de voorlopige hechtenis te schorsen voor het bijwonen van gebeurtenissen in de persoonlijke sfeer van de gedetineerde, waarbij zijn aanwezigheid noodzakelijk is, maar dan voor twee of meer dagen.

De oplossing ligt naar het oordeel van het College in het creëren van twee verschillende, los van elkaar staande regelingen, die naast elkaar kunnen bestaan. Dat betekent dat voor de schorsing van de voorlopige hechtenis door de rechter bepaald moet worden met welk doel deze schorsing kan worden uitgesproken. Zoals in het algemene deel al aangegeven acht het College het noodzakelijk dat de rechter zich kan blijven uitspreken over een schorsing van de voorlopige hechtenis in het kader van de resocialisatie. In dit verband wijst het College ook nadrukkelijk op de wetsvoorstellen voorwaardelijke sancties en forensische zorg, die thans op uw ministerie in voorbereiding zijn. Deze wetsvoorstellen beogen onder meer de toepassing van de schorsing van de voorlopige hechtenis met bijzondere voorwaarden te stimuleren. Maar ook buiten het kader van de toepassing van specifieke bijzondere voorwaarden die beogen die factoren weg te nemen die leiden tot crimineel gedrag van de verdachte, kan het noodzakelijk zijn, gelet op de persoon van de verdachte, dat de rechter de voorlopige hechtenis voor een bepaalde periode schorst. Bijvoorbeeld in verband met scholing, gezinssituatie of werk. Ook deze redenen houden direct of indirect verband met de latere terugkeer in de samenleving. Deze schorsingsbeslissingen zijn dus ook van belang voor de terechtzitting: de rechter is immers verplicht, zie artikel 359, lid 4 Sv jo artikel 9a Sr, om bij het opleggen van het vonnis rekening te houden met de persoon van de dader. En dat maakt dat in de bedoelde gevallen een schorsing van de voorlopige hechtenis relevant is voor de latere beslissingen bij de einduitspraak. Het College stelt daarom voor om te bezien of het eerste lid van artikel 80 Sv zodanig kan worden gewijzigd, uiteraard voorzien van een goede toelichting, dat “de rechter, ten behoeve van een te nemen beslissing op de terechtzitting aangaande de persoon van de verdachte, ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de verdachte, kan bevelen dat de voorlopige hechtenis zal worden geschorst.” Of woorden van gelijke strekking.

Aldus ontstaan twee verschillende procedures en wordt de samenloop van twee regelingen voorkomen. De directeur is bevoegd te beslissen over het tijdelijk verlaten van de inrichting wegens persoonlijke omstandigheden waarbij de aanwezigheid van de verdachte is vereist. De voorlopige hechtenis loopt dan ook gewoon door. Omdat in dit voorstel wordt aangeknoopt bij het doel van de bevoegdheid en niet bij de tijdelijkheid ervan, wordt beter aangesloten bij de voornemens over de inrichting van de AMvB waar het gaat om een ruimere bevoegdheid van de directeur inzake het tijdelijk verlaten van de inrichting.

De rechter is vervolgens bevoegd de schorsing van het dwangmiddel van de voorlopige hechtenis te bevelen, indien deze beslissing betrekking heeft op de persoon van de verdachte. Deze onderscheiding doet meer recht aan de positie die de rechter onderscheidenlijk de directeur innemen bij de vrijheidsbeneming van de verdachte. De rechter is bevoegd tot het opleggen van het dwangmiddel voorlopige hechtenis en de schorsing daarvan, de directeur is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van

de vrijheidsbenemende maatregel. Daarbij past ook een tijdelijke onderbreking van de voorlopige hechtenis. Op deze wijze kan de schorsing van de voorlopige hechtenis door de rechter in het kader van de resocialisatie behouden blijven en wordt tevens voorkomen dat de rechter oneigenlijk als beroepsinstantie wordt benaderd voor beslissingen van de directeur aangaande het tijdelijk verlaten van de inrichting.

Deze oplossing heeft tevens als bijkomend voordeel dat twee minder gelukkige bepalingen achterwege kunnen blijven, respectievelijk geschrapt.

Het voorgestelde zevende lid, onderdeel c kan achterwege blijven. Zoals eerder aangevoerd meent het College dat deze bepaling overbodig is. Daar komt bij dat het College over het algemeen geen voorstander is van bepalingen die de rechter verbieden iets te beslissen. De vervolgvraag is altijd: waar beslist de rechter dan wel over? Duidelijker en getuigend van meer respect voor de positie en beslissingsruimte van de rechter, is te bepalen waartoe hij wel bevoegd is.

Voorts kan artikel 80, lid 6 Sv worden geschrapt. Immers, met twee gescheiden procedures is een bepaling die de verhouding tussen beide regelt overbodig. Het zesde lid van artikel 80 Sv is in zoverre een ongelukkige bepaling, dat de reikwijdte van de bevoegdheid van de rechter wordt bepaald door een andere regeling. Dus op het moment dat de andere regeling wijzigt, wordt tegelijkertijd ook de bevoegdheid van de rechter ingevolge artikel 80 Sv gewijzigd. Veronderstel dat de AMvB op een aantal punten niet voldoet en een wijziging noodzakelijk is geworden. Dan is het risico aanwezig dat met de wijziging van de AMvB de bevoegdheid van de rechter inzake de schorsing van de voorlopige hechtenis wordt gewijzigd, ook als dat in het geheel niet de bedoeling is geweest.

Advies openbaar ministerie

De directeur van de inrichting kan vanaf de eerste dag van de voorlopige hechtenis omstandigheden aanwezig achten die een tijdelijke verlating voor een door hem te bepalen periode rechtvaardigen. In geval van een weigering op het verzoek de inrichting tijdelijk te mogen verlaten staat voor de gedetineerde bezwaar en beroep open. Het openbaar ministerie wordt in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. De uiteindelijke afweging van collusiegevaar, vluchtgevaar, geschokte rechtsorde en slachtofferbelangen tegenover de persoonlijke belangen van de voorlopig gehechte komt dus geheel bij de directeur te liggen. Zeker nu de directeur kan beslissen dat de gedetineerde voor langere tijd de inrichting mag verlaten, ontstaat het risico dat het onderbreken van de voorlopige hechtenis strijdig is met de belangen van de opsporing. Het College dringt er daarom op aan goede procedures omtrent het uitbrengen van het advies van het openbaar ministerie in te stellen.

Rechtsbescherming

In de memorie van toelichting wordt het standpunt ingenomen dat de huidige wet reeds in een passende regeling voor rechtsbescherming voorziet en dat om die reden het wetsvoorstel geen bepalingen bevat inzake de rechtsbescherming. Heel kort samengevat kan de gedetineerde tegen een beslissing van de directeur zijn beklag doen bij de beklagcommissie. Tegen de uitspraak van de beklagcommissie kan de gedetineerde beroep instellen bij de beroepscommissie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). Tegen een weigering van de Minister van Justitie kan de gedetineerde rechtstreeks in beroep bij de RSJ. Het College vraagt zich af of de bestaande rechtsbescherming wel in alle opzichten voldoet in het geval het wetsvoorstel tot wet zal worden verheven. Of de wet wordt gewijzigd op de wijze waarop het wetsvoorstel nu is vormgegeven, dan wel het eerder genoemde voorstel van het College wordt gevolgd, in beide gevallen verdwijnt de bevoegdheid van de strafrechter op korte termijn een beslissing te geven over een verzoek tot het tijdelijk verlaten van de inrichting vanwege persoonlijke omstandigheden. De rechtsbescherming die ingevolge de Pbw en de Bjj wordt geboden voorziet niet in een zodanige spoedprocedure dat binnen enkele dagen, soms zelfs binnen een dag, een beslissing over het besluit van de directeur kan worden genomen. Een concreet voorbeeld kan dit verhelderen. Met zekere regelmaat wordt gevraagd de inrichting tijdelijk te verlaten voor het bijwonen van een begrafenis. Die begrafenis vindt binnen drie dagen plaats. De directeur weigert de gedetineerde toestemming te verlenen voor het verlaten van de inrichting, zodat hij de begrafenis niet kan bijwonen. De gedetineerde maakt vervolgens bezwaar tegen de beslissing van de directeur bij de beklagcommissie. Mogelijk moet hij daarna ook nog in beroep bij de RSJ. Maar gesteld dat de gedetineerde achteraf in het gelijk wordt gesteld, dan heeft de begrafenis allang plaatsgevonden en heeft de hele procedure feitelijk geen zin gehad. Het College adviseert om die reden te voorzien in een spoedprocedure, waarbij de beslissing van de directeur, indien noodzakelijk, op zeer korte termijn kan worden getoetst.

Geen schorsing voorlopige hechtenis van een ongewenst verklaarde vreemdeling

Dit onderdeel is uitgewerkt door aan artikel 80 een nieuw zevende lid toe te voegen, waar in de onderdelen a en b expliciet wordt vastgelegd dat de schorsing van de voorlopige hechtenis niet kan worden bevolen indien de verdachte tot ongewenst vreemdeling is verklaard, dan wel vaststaat dat de verdachte na detentie wordt overgeleverd of uitgeleverd.

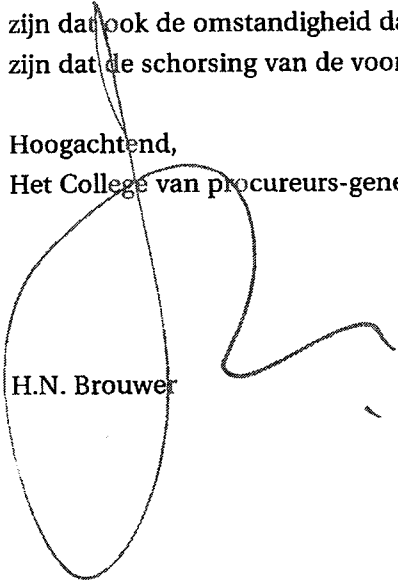
Het College verwacht met u dat met de implementatie van de maatregelen,

aangekondigd in uw brief van 29 oktober 2009 aan de Tweede Kamer⁷, het risico van herhaling van een ongewenste schorsing van de voorlopige hechtenis tot een minimum kan worden beperkt. Het expliciet wettelijk vastleggen dat de schorsing van de voorlopige hechtenis niet mogelijk is in geval van een tot ongewenst verklaarde vreemdeling of een verdachte die zal worden uitgeleverd, ondersteunt dit pakket maatregelen. De status van betrokkene, ongewenst verklaarde vreemdeling of een verdachte die wordt uit- of overgeleverd, wordt een beletsel om tot schorsing over te gaan. Daarmee wordt de norm voor de praktijk ingescherpt en zal ter gelegenheid van een schorsingsbeslissing altijd onderzoek worden gedaan naar de status van betrokkene.

In dit verband heeft het College een suggestie voor een aanvulling. Aan de weigeringsgronden ongewenstverklaring en de uit- en overlevering zou toegevoegd kunnen worden dat de schorsing niet wordt bevolen indien een van de gronden waarop het bevel voorlopige hechtenis is verleend "vluchtgevaar" is. Het zal duidelijk zijn dat ook de omstandigheid dat er sprake is van vluchtgevaar een reden zou moeten zijn dat de schorsing van de voorlopige hechtenis niet wordt bevolen.

Hoogachtend,
Het College van procureurs-generaal

H.N. Brouwer

⁷ Tweede Kamer, 2009-2010, 32 143, nr. 7